

EWA GRIN-PISZCZEK

 <https://orcid.org/0000-0002-2239-7796>

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W PRZEMYŚLU

Z MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH DO DZIEJÓW ORMIAN W ZASOBIE ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W PRZEMYŚLU: AKTA MIEJSKIE I SĄDOWE

Abstrakt: W zasobie Archiwum Państwowego w Przemyślu znajdują się materiały źródłowe dotyczące dziejów i kultury Ormian. Wśród nich cenne są wzmianki w księgach miejskich i sądowych, zachowane w szesnasto- i siedemnastowiecznych księgach zespołów archiwalnych nr 129 (Akta miasta Przemyśla) i nr 132 (Akta miasta Jarosławia). W zespole nr 143 (Kapituła Greckokatolicka w Przemyślu) znajduje się księga sądu prawa ormiańskiego jurydyki św. Jana z wpisami z lat 1600-1605 (sygn. 490).

Słowa kluczowe: Archiwum Państwowe w Przemyślu, Ormianie polscy, Przemyśl, Jarosław, Lwów, jurydyka, jarmarki, akta samorządowe, akta sądowe

Dla badaczy dziejów Ormian cenną wskazówką będzie zapewne informacja na temat materiałów źródłowych dotyczących historii i kultury tej nacji znajdujących się w zasobie Archiwum Państwowego w Przemyślu.

Wzmianki o Ormianach można odnaleźć w aktach miejskich znajdujących się w zasobie przemyskiego Archiwum – między innymi w Aktach miasta Przemyśla (zespół archiwalny numer 129). Artykuł autorstwa Jacka Krochmala omawiający obecność Ormian w piętnastowiecznym Przemyślu powstał na podstawie kwereńdy w księgach ławniczych oraz aktach znajdujących się w tym zespole¹.

¹ J. Krochmal, *Ormianie przemyscy w XV wieku*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, 10, 1995, s. 3-20. Dwie pierwsze księgi ławnicze przemyskie zostały wydane drukiem:

Autor uzyskał informacje o 11 wymienionych z imienia Ormianach przemyskich, których działalność została odnotowana w latach 1414-1497. Wspomniał również o pojawiających się w szesnastowiecznych przemyskich aktach miejskich wpisach dotyczących rodziny Ormiańczyków mających niewątpliwie korzenie ormiańskie². Osadnictwo ormiańskie w mieście nad Sanem w okresie późnego średniowiecza nie rozwinęło się jednak na większą skalę. Nie zorganizowano tu odrębnej gminy ani też nie uzyskano w tym względzie żadnego przywileju królewskiego. Spowodowało to, że już przy końcu XV wieku rodziny Ormian przemyskich uległy asymilacji³.

Ormianie przybywający do Przemyśla z innych miejscowości (głównie z Kamieńca Podolskiego) pojawiali się w tym mieście w XVI-XVII wieku sezonowo, przy okazji odbywania jarmarków (w Przemyśle organizowano dwa doroczne jarmarki – zimowy na święto Trzech Króli oraz letni przypadający na święto Piotra i Pawła), podczas których prowadzili interesy z miejscowymi kupcami. Wskazują na to wpisy zachowane w Aktach miasta Przemyśla – a konkretnie w księgach radzieckich i ławniczych. Wiadomo, że jeden z rajców przemyskich, Jan Cegielka, w 1562 roku w czasie jarmarku na Trzech Króli dokonywał transakcji między innymi z Kirkorem, Ormianinem kamienieckim, któremu był winien 50 florenów⁴. Ormianie przybyli z Kamieńca na jarmark w 1561 roku, Kasper Daszkowicz, Jakub Popowicz i Romaszko, przechowywali swój towar w domu przy ulicy Wodnej, należącym do rajcy Jakuba Czechowicza. Z polecenia pełniącego wówczas funkcję burmistrza Jana Cegielki dokonano spisu towarów znajdujących się w domu Czechowicza⁵.

W zasobie Archiwum Państwowego w Przemyśle znajduje się także zespół archiwalny numer 132 – Akta miasta Jarosławia. Jarosław od XVI do XVII wieku słynął z jarmarków, spośród których największym był ten odbywający się na święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (15 sierpnia). Na jarosławskie

Pomniki dziejowe Przemyśla. Księga ławnicza, 1, 1402-1445, 2, 1445-1452, oprac. J. Smółka, Z. Tymińska, Przemyśl 1936.

² J. Krochmal, *Ormianie przemyscy*, s. 18-19. Przedstawiciele rodziny Ormiańczyków w XVI wieku byli obecni we władzach miejskich Przemyśla jako rajcy i ławnicy. Byli to między innymi: Piotr Ormiańczyk ojciec i Piotr Ormiańczyk syn. Zob. E. Grin-Piszczyk, *Elita władzy miasta Przemyśla od XIV do początku XVII wieku*, Przemyśl 2019, s. 30, 42-43, 63, 111, 138, 140-141, 157, 165. O Ormiańczykach zob. także: K. Stopka, *Milites et nobiles: Ormianie a stan szlachecki Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego od XIV do XVI wieku*, „Lehahayer”, 5, 2018, s. 39-50.

³ E. Grin-Piszczyk, *Elita władzy*, s. 4.

⁴ Archiwum Państwowe w Przemyśle (dalej: APP): Akta miasta Przemyśla (dalej: AmP), sygn. 299, s. 63, 89 (1562); E. Grin-Piszczyk, *Elita władzy miasta Przemyśla*, s. 72.

⁵ Wśród towarów Ormian znajdowały się: płótno konopne i zgrzebne oznaczone gmerkiem (11 beli), skóry królicze i niedźwiedzie, skrzynia należąca do Popowicza (APP: AmP, sygn. 88, s. 273-274 (1561). Zob. E. Grin-Piszczyk, *Elita władzy miasta Przemyśla*, s. 82.

jarmarki przybywali ze swoimi towarami: „Arabes, Persy i Medowie, Grek, Turczyn, Serba, Multan i brzydcy Scytowie”⁶. Oprócz przybyszy ze Wschodu spotkać tam można było kupców ze wszystkich stron Europy, a więc między innymi: Anglików, Francuzów, Włochów, Hiszpanów, Portugalczyków, a także kupców z Niemiec, Węgier, Holandii, Szkocji⁷. W czasie trwania jarmarku w mieście działał specjalny sąd rozstrzygający spory między jarosławianami, jak również między kupcami, wśród których pojawiali się Ormianie, między innymi: ze Lwowa, Zamościa, Jazłowca i Kamieńca Podolskiego. W Aktach miasta Jarosławia zachowały się dwie księgi sądu jarmarcznego pisane w języku łacińskim oraz polskim. Pierwsza z nich, o sygnaturze 5, zawiera wpisy z okresu od 12 sierpnia 1654 roku do 25 września 1665 roku, w księdze oznaczonej sygnaturą 31 wpisywano natomiast akta sporów od 1644 roku do 2 września 1654 roku.

Sąd jarmarczny jarosławski rozstrzygał spory przykładowo między: Bartłojem Mikołajewiczem a Krzysztofem Muratowiczem, Ormianami lwowskimi (19 sierpnia 1644)⁸; Oharem Kirkorowiczem z Brodów a Krzysztofem Głuszkowiczem, eks-księdzem ormiańskim ze Lwowa (31 sierpnia 1644)⁹; Szmulem i Migdałem, Żydami a Kirkorem Jakubowiczem, pełniącym funkcję tłumacza we Lwowie (2 września 1645)¹⁰; Krzysztofem Bogdanowiczem, przybyłym z Kamieńca, a Żydami lwowskimi (2 września 1645)¹¹; Krzysztofem Bernatowiczem, starszym gminy ormiańskiej we Lwowie, a Krzysztofem Torosowiczem, także lwowskim kupcem (5 września 1645)¹²; Ormianami z Zamościa – Baltazarem Zabarowiczem a Dawidem Konstantynowiczem (28 sierpnia 1646)¹³; Iwaszkiem Bogdanowiczem ze Lwowa a jego bratem Awedykiem (5 września 1647)¹⁴; Wojciechem Twardochlebowiczem, ławnikiem przemyskim, a braćmi Kasprem i Janem Szymańskimi, Ormianami zamojskimi, którzy „onego zbili obuchem, potłukli, brodę wyszarpali” (28 sierpnia 1654)¹⁵; Grzegorzem Seferowiczem a Szymonem Pirzadowiczem, Ormianami z Kamieńca (10 września

⁶ W. Chlebowski, *Lament żalosny na straszliwy pożar sławnego miasta Jarosławia, podczas jarmarku walnego na fest Najsświętszey Panny Maryey Wniebowzięcia: z nieoszacowaną szkodą ludzi kupieckich rozmaitego stanu i wszystkich obywateli tamecznych dnia 14 sierpnia. Przez [...] smutnym wierszem opisany*, Kraków 1625.

⁷ K. Kieferling, *Jarosław w czasach Anny Ostrogskiej. Szkice do portretu miasta i jego właścicielki (1594-1635)*, Przemyśl 2008, s. 135; K. Gottfried, *Jarosław. Dzieje miasta od jego początków do 1939 roku*, Jarosław 2019, s. 104-105.

⁸ APP: Akta miasta Jarosławia (dalej: AmJ), sygn. 31, s. 409.

⁹ Ibidem, s. 155 i następne.

¹⁰ Ibidem, s. 583.

¹¹ Ibidem, s. 613.

¹² Ibidem, s. 643.

¹³ Ibidem, s. 867.

¹⁴ Ibidem, s. 1187-1188.

¹⁵ Ibidem, sygn. 5, s. 58-59.

1654)¹⁶; Stanisławem Skuczeńskim ze Lwowa a Sakierem Wartisowiczem z tego miasta (20 sierpnia 1655)¹⁷; Żydem Łazarzem Ickowiczem a Zachariaszem Abazowiczem z Jazłowca (23 sierpnia 1658)¹⁸; Torosem Markowiczem a Mikołajem Assanrowiczem, Ormianami lwowskimi (10 września 1658)¹⁹; Gabrielem Dawidowiczem z Zamościa a Hadżi Muratem z Ankary (10 września 1658)²⁰; Żydem Józefem Jakubowiczem a Gabrielem Awedykiem ze Lwowa (19 września 1658)²¹; Torosem Markowiczem, obywatelem lwowskim, a innymi kupcami ze Lwowa (19 września 1658)²²; Ormianami: Izajaszem Gregorowiczem z Zamościa a Jakubem Kasprowiczem z Jazłowca (5 września 1662)²³. Ormianie na jarmarkach jarosławskich pełnili również rolę tłumaczy²⁴. 5 września 1654 roku, w trakcie procesu między Jakubem Foesem a Garagusem Łukaszewiczem, zeznawał Assanser Bałły, przybyły z Ankary, „języka polskiego nieumiejący oprócz tureckiego, przez tłumacza sławetnego Romana Bachcic, Ormianina lwowskiego”²⁵.

Cenne materiały dotyczące historii Ormian znajdują się w zespole numer 143 – Kapituła Greckokatolicka w Przemyślu (sygnatury 490 oraz 516) – zawierającym fragmenty księgozbioru Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej. Założycielem biblioteki kapitulnej był kanonik Joan Ławrowski (1773-1846), profesor Uniwersytetu Lwowskiego, który przekazał część swojego księgozbioru z poleceniem utworzenia biblioteki użytku publicznego. Dary duchowieństwa całej diecezji i członków kapituły sukcesywnie powiększały bardzo cenny zbiór rękopisów i druków²⁶. W 1858 roku ksiądz Antoni Petruszewicz, historyk, sporządził inwentarz rękopisów i dokumentów przechowanych w bibliotece. W inwentarzu tym, w dziale *Manuscripta iuridica. Armenica*, znajdowały się: *Prawa i artykuły Ormian lwowskich z łacińskiego oryginału z rozkazania P.P. starszych ormieńskich pilnie na polski język przetłumaczone Roku Pańskiego 1601 miesiąca*

¹⁶ Ibidem, s. 391.

¹⁷ Ibidem, s. 107.

¹⁸ Ibidem, s. 300.

¹⁹ Ibidem, s. 345.

²⁰ Ibidem, s. 351.

²¹ Ibidem, s. 353.

²² Ibidem, s. 355.

²³ Ibidem, s. 377, 391.

²⁴ Pełnili funkcję tłumaczy także na dworze królewskim, a już w XIV wieku zmonopolizowali stanowisko tłumaczy miejskich we Lwowie (K. Stopka, *Ormianie w Polsce dawnej i dzisiejszej*, Kraków 2000, s. 54).

²⁵ APP: AmJ, sygn. 5, s. 64.

²⁶ A. Siciak, *Dzieje książki w Przemyślu w okresie autonomii Galicji (1867-1914)*, Przemyśl 2012, s. 284-287. W zbiorach biblioteki kapitulnej znajdowały się bardzo cenne rękopisy i druki, a wśród nich tak zwane *Rozmyślenia przemyskie*, pochodzące z początku XVI wieku (G. Klimecka, *Pochodzenie najstarszych rękopisów z Biblioteki Kapituły Grecko-Katolickiej w Przemyślu w zbiorach Biblioteki Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, 30-31, 1994-1995, s. 129-134).

*marca datum Leopoli. In ultimo folio legitur: Jam jest Jakub Warterysowicz ręką swą własną opisałem te prawa i artykuły Ormian lwowskich ad 1636 mensis martii 25, oraz Acta decretorum advocatium Armenicorum decanatus S. Joannis Baptistae in suburbio Leopoliensi dicto Cracowskie ad 1600-1691*²⁷. W zbiorach biblioteki Kapituły zgromadzono także rękopisy stanowiące własność Daniela Wodzińskiego, studenta Kolegium Papieskiego obrządku ormiańsko-katolickiego we Lwowie. Były to trzy rękopisy zawierające skrypty z wykładów²⁸.

W 1946 roku biskupstwo greckokatolickie w Przemyślu zostało zlikwidowane. Po ewakuacji biskupa i jego najbliższego otoczenia akta, a także zbiory biblioteki kapitulnej wywieziono z Przemyśla. Następnie znaczna część archiwaliów trafiła do Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie²⁹, skąd w 1953 roku powróciła do Przemyśla i znalazła się w Archiwum Państwowym; natomiast księgozbiór biblioteki kapitulnej został przekazany w większości do Biblioteki Narodowej w Warszawie³⁰. W zbiorach Biblioteki Narodowej znajdują się obecnie: *Prawa i artykuły Ormian lwowskich* spisane przez Jakuba Warterysowicza (sygn. 12372 III), skrypty z wykładów sporządzone przez Daniela Wodzińskiego (sygn. 12334, t. 1 III, 12334, t. 2 III, 12335, t. 1 I, 12335, t. 2 I), a także dwa tomy ksiąg sądu ormiańskiego jurydyki dekanalnej świętego Jana we Lwowie (sygn. 12371, t. 1 IV, 12371, t. 2 IV). Pierwsza z nich zawiera wpisy z lat 1605-1640, druga – z lat 1643-1691³¹.

W Archiwum Państwowym w Przemyślu, w zespole: Kapituła Greckokatolicka w Przemyślu, znajduje się natomiast księga sądu ormiańskiego jurydyki dekanalnej Świętego Jana we Lwowie z wpisami z lat 1600-1605. Po przekazaniu księgozbioru Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu do Biblioteki Narodowej księga ta trafiła do Archiwum Głównego Akt Dawnych³², a stamtąd zwrócono ją do Przemyśla. Oznaczona jest obecnie sygnaturą 490. Księga, licząca 177 kart, zawiera także luźną kartę z wpisami z 1639 roku. Na niej została dopisana notatka (najprawdopodobniej w XIX lub na początku XX wieku) – „karta z ksiąg sądu ormiańskiego znajdująca się w Archiwum Miejskiem we Lwowie”.

Księga (szczególnie jej okładka) wymaga konserwacji. Na okładce został wytłoczony tytuł (częściowo nieczytelny): *Acta actorum ab salutis humane MDC ad*

²⁷ APP: Kapituła Greckokatolicka w Przemyślu, sygn. 431, s. 31.

²⁸ A. Kaszlej, *Wstęp*, w: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, [wykorzystano hasła sporządzone przez A. Fabiańską et al.], Warszawa 2011, s. 11, *Inwentarz Rękopisów Biblioteki Narodowej*, 2.

²⁹ A. Krochmal, *Greckokatolicki Konsystorz Biskupi i jego kancelaria na przykładzie diecezji przemyskiej (1786-1946)*, „Archeion”, 102, 2000, s. 104.

³⁰ A. Kaszlej, *Wstęp*, w: *Inwentarz rękopisów*.

³¹ *Ibidem*, s. 246-247.

³² *Ibidem*, s. 288 (aneks: „Rękopisy i druki przekazane przez Zakład Rękopisów Biblioteki Narodowej do Archiwum Głównego Akt Dawnych oraz do Zakładu Starych Druków BN”).

annum MDCVII exclusive in perpetuum rei memoriam studio opera [...] prudentisove viri Marci Matiasowicz Armeni Advocati dei Ordinatie pro [...] presentibus insecta in hoc volumine compaginata. Tytuł księgi sugeruje więc, że wpisy w niej zawarte pochodzą z lat 1600-1607, tymczasem faktycznie zawiera ona jedynie wpisy od 1600 do 1605 roku (wpisy z lat 1605-1691 znajdują się w księgach sądu ormiańskiego przechowywanych obecnie w Bibliotece Narodowej).

Na wewnętrznej stronie okładki są widoczne wklejona karta oraz sygnatura biblioteki kapitulnej „Nr 48”. Pierwsza strona zawiera tytuł: *Acta actorum advocatiarum Armenorum decanatus Sancti Joannis Baptistae in suburbio Leopoliensis dicto Cracowskie ab anno Domini nostri Jesu Christi Millesimo sexcentesimo ad annum eiusdem Millesimo sexcentesimo tertium exclusive [...] Marci Matiasowicz Armeni Advocati dei Ordinati decanatus eiusdem Leopoliensis* (Akta spraw wójtostwa ormiańskiego dekanatu św. Jana Chrzciciela na przedmieściu lwowskim zwanym Krakowskie od roku 1600 do roku 1603 [...] Marka Matiasowicza, z łaski Bożej wójta ormiańskiego tego dekanatu lwowskiego). Pod tytułem zamieszczono dopisek w języku kipczackim z 1654 roku. W latach, z których pochodzą wpisy w księdze, wójtami ormiańskimi w jurydyce Świętego Jana byli Hołub Hrehorowicz i Marek Matiasowicz. Części wpisów dokonał pisarz Kasper Tembarski, większości natomiast – Marek Matiasowicz. Według zapisu na stronie tytułowej autorem księgi jest właśnie Matiasowicz. Wpisy w księdze prowadzono w języku łacińskim, a także w języku polskim.

We Lwowie nacja ormiańska posiadała swój samorząd. Odrębność prawną gminy ormiańskiej podkreślał dokument Kazimierza Wielkiego z 1356 roku. Organizacja gminy ewoluowała w ciągu stuleci, przejmując wzory z prawa magdeburskiego. Na jej czele stał wójt i rada starszych oraz (od XVII wieku) Rada Czerdziestu Mężów³³. Na skutek zabiegów ze strony miasta w 1469 roku wójtostwo ormiańskie lwowskie zostało zlikwidowane, pozostały jednak dwa inne wójtostwa – na Podzamczu oraz w jurydyce Świętego Jana³⁴. W 1519 roku, zgodnie z nakazem królewskim, został przetłumaczony na język łaciński *Statut ormiański* stanowiący podstawę jurysdykcji ormiańskiej³⁵. Głównym zadaniem samorządu było sprawowanie sądownictwa nad członkami nacji. W sądach, obok wójta, mogli brać udział wszyscy starsi (członkowie rady starszych uważające się od XVII wieku za ormiańską radę miejską), ale w praktyce w posiedzeniach uczestniczyło jedynie kilku sędziów-ławników.

³³ M. Kapral, *Urzędnicy miasta Lwowa w XIII-XVIII wieku*, Toruń 2008, s. 20-23; K. Stopka, *Ormianie w Polsce dawnej i dzisiejszej*, Kraków 2000, s. 26-34.

³⁴ O. Balzer, *Sądownictwo ormiańskie w średniowiecznym Lwowie*, Lwów 1909, s. 165-176, *Studia nad Historią Prawa Polskiego*, 4/1.

³⁵ Zob.: O. Balzer, *Statut ormiański w zatwierdzeniu Zygmunta z 1519 r.*, Lwów 1910.

Pierwszy z wpisów w księdze o sygnaturze 490 dotyczy spraw prowadzonych 23 lutego 1600 roku. Oprócz wójta Hołuba Hrehorowicza uczestniczyli w nim ławnicy: Antoni Hołubkowicz, Daniel Szymkowicz – Ormianie, Jan, ślusarz, Tomasz, paśnik – katolicy, Mikołaj Zbaraski, kuśnierz – Rusin oraz pisarz Kasper Tembarski. W księdze wpisywano sprawy oraz orzeczenia sądu gajonego (*iudicium bannitum*) lub sądu gajonego wyłożonego (*iudicium bannitum expositum*). Sprawy te zazwyczaj dotyczyły egzekucji długów, testamentów, kupna i sprzedaży nieruchomości. W przypadkach nagłych nadzwyczajnych zwoływano *iudicium necessarium bannitum*. Jeżeli przed sądem tym toczył się proces w sprawie karnej, przybierał on wówczas nazwę *iudicium arduum criminaliter bannitum* – dla przykładu sąd rozstrzygał sprawę zabójstwa dokonanego przez Marcina, krawca³⁶.

Podsumowując, pomimo tego, że w Archiwum Państwowym w Przemyśle zachowało się stosunkowo niewiele materiałów odnoszących się do Ormian, z pewnością mogą być cennym źródłem dla badaczy historii i kultury ormiańskiej. Na uwagę zasługuje fakt, że dostarczają one informacji nie tylko na temat Ormian osiadłych w Przemyśle czy przybywających do miast ziemi przemyskiej w celach handlowych, ale i Ormian – mieszkańców Lwowa oraz innych miast Królestwa Polskiego.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe w Przemyśle: zespół nr 129, Akta miasta Przemyśla, sygn. 88, 299; zespół nr 132, Akta miasta Jarosławia, sygn. 5, 31; zespół nr 143, Kapituła Greckokatolicka w Przemyśle, sygn. 431, 490

Opracowania:

Balzer O., *Sądownictwo ormiańskie w średniowiecznym Lwowie*, Lwów 1909, *Studia nad Historią Prawa Polskiego*, 4/1

Grin-Piszczyk E., *Elita władzy miasta Przemyśla od XIV do początku XVII wieku*, Przemyśl 2019

Kapral M., *Urzędnicy miasta Lwowa w XIII-XVIII wieku*, Toruń 2008

Kaszlej A., *Wstęp*, w: idem, *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyśle*, [wykorzystano hasła sporządzone przez Agnieszkę Fabiańską et al.], Warszawa 2011, *Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej*, 2

Klimecka G., *Pochodzenie najstarszych rękopisów z Biblioteki Kapituły Grecko-Katolickiej w Przemyśle w zbiorach Biblioteki Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej”, 30-31, 1994-1995, s. 129-134

Krochmal A., *Grekokatolicki Konsystorz Biskupi i jego kancelaria na przykładzie diecezji przemyskiej (1786-1946)*, „Archeion”, 102, 2000, s. 92-109

³⁶ APP: Kapituła Greckokatolicka w Przemyśle, sygn. 490, s. 82.

- Krochmal J., *Ormianie przemyscy w XV wieku*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, 10, 1995, s. 3-20
- Siciak A., *Dzieje książki w Przemysłu w okresie autonomii Galicji (1867-1914)*, Przemysł 2012
- Stopka K., *Milites et nobiles: Ormianie a stan szlachecki Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego od XIV do XVI wieku*, „Lehahayer”, 5, 2018, s. 15-106
- Stopka K., *Ormianie w Polsce dawnej i dzisiejszej*, Kraków 2000

Ewa Grin-Piszczyk, *From Source Materials on the History of Armenians. In the Resource of the State Archive in Przemyśl: City and Court Records*

Abstract, The Resource of the State Archive in Przemyśl includes source materials from 16th and 17th centuries, concerning the history of Armenian culture. Among these sources, mentions are valuable written down in city and court records preserved in the records of archive sets no 129 (Records of the city of Przemyśl) and no 132 (Records of the city of Jarosław). Set no 143 (Greek Catholic Chapter in Przemyśl) includes the court record of the Armenian law of Saint John jurydyka with entries from 1600-1605 (ref. no 490).

Keywords: State Archive in Przemyśl, Polish Armenians, Przemyśl, Jarosław, Lviv, jurydyki, fairs, local government records, court records

Էվա Գրին-Պիշչեկ, Պշեմիշլի Պետական Արխիվի Ռեզերվներում Ձեռնդրված Աղբյուր Նյութեր՝ Նվիրված Հայերի Պատմությանը. Քաղաքակազմական Եվ Պատական Ակտեր

Համառոտագիր, Պշեմիշլի պետական արխիվի պահուցներում պարունակվում են հայերի պատմությանն ու մշակույթին վերաբերվող սկզբնաղբյուր նյութեր: Դրանց թվում արժեքավոր են քաղաքակազմական եվ դատական գրքերում գեղեցիկ հիշատակումները, որոնք պահպանվել են 16- և 17-դարյա արխիվային հավաքածու գրքերում՝ թիվ 129-րդ (Պշեմիշլ քաղաքի ակտեր) և 132-րդ (Յարոսլավ քաղաքի ակտեր): Թիվ 143 ժողովածույում (Պշեմիշլի Հունակաթուղիկ եկեղեցու խորհուրդ), որը գտնվում է Սբ. Հովհաննես յուրիդիկայի հայկական իրավունքի դատական գիրքը՝ 1600-1605 թվականների գրառումներով (սիգն. 490):

Բանալի բառեր. Պշեմիշլի պետական արխիվ, լեհահայեր, Պշեմիշլ, Յարոսլավ, Լվով, յուրիդիկա, տոնավաճառներ, տեղական ինքնակառավարման ակտեր, դատական ակտեր: